

Verslag over nationale focusgroepen

WP n.2 – Del 2.2

Vergelijkende analyse van alle door de projectpartners ingediende verslagen
Altheo Valentini and Mario Acciarri, EGInA

Inhoud

Introductie	2
De bijdrage van het ENNE-project	6
ENNE Focusgroepen	7
De samenstelling van Focusgroepen op national niveau	7
De sterktes van arbeidsmarktgericht onderwijs	8
De zwakke punten van arbeidsmarktgericht onderwijs	10
De voordelen van mobiliteit	12
BIJLAGE - Door de ENNE-partners ingediende verslagen	Errore. Il segnalibro non è definito.

Introductie

Het arbeidsmarktgericht onderwijs in een notendop en de bedoeling van ENNE

Laten we beginnen met een feit: **er ontstaat een extreme heterogeniteit wanneer we het hebben over arbeidsmarktgericht onderwijs**, die zowel wordt ingegeven door de verschillende onderwijssystemen als door de sociale en economische aspecten die elk land kenmerken. Daarom is het van groot belang elkaar te leren kennen en ideeën en goede praktijken uit te wisselen, samenwerkingsverbanden aan te gaan en na te denken over nieuwe ondersteunings- en ontwikkelingsmaatregelen. Dit is inderdaad een belangrijke manier van denken en doen, die ook door de EU wordt erkend, om het niveau van arbeidsmarktgericht onderwijs steeds verder te verhogen en de maatregelen op transnationaal niveau te optimaliseren. ENNE wil dit bereiken door in vijf verschillende landen netwerken voor arbeidsmarktgericht onderwijs op topniveau op te zetten.

Het lijkt geen twijfel dat arbeidsmarktgericht onderwijs een sleutelement van de systemen voor levenslang leren is. Gemiddeld heeft de helft van alle jonge Europeanen tussen 15 en 19 jaar een initiële beroepsopleiding of -kwalificatie gevolgd. Achter het EU-gemiddelde gaan echter aanzienlijke geografische verschillen in de deelnamepercentages schuil, variërend van 15% tot meer dan 70%. Daar zijn veel oorzaken voor en ENNE wil die helpen aanpakken.

Het doel van arbeidsmarktgericht onderwijs is burgers te voorzien van de kennis, vaardigheden en competenties die nodig zijn voor bepaalde functies op de arbeidsmarkt; bovendien speelt het technisch en beroepsonderwijs in op de behoeften van de economie en voorziet het deelnemers ook van de competenties die nodig zijn voor persoonlijke ontwikkeling en actief burgerschap. Daarnaast ondersteunt het de prestaties van het bedrijfsleven, het concurrentievermogen, onderzoek en innovatie en is het van essentieel belang voor het sociaal en arbeidsmarktbeleid. ENNE bevindt zich tussen "zeggen en doen" omdat er nog steeds veel te zeggen en veel te doen valt!

Het is ook zo dat we ons de laatste tijd meer bewust zijn geworden van het belang van dit soort onderwijs, waaraan iedereen kan deelnemen. Een "iedereen" die studenten en hun gezinnen alsook de lokale gemeenschap en bedrijven omvat.

Vandaag de dag kan het arbeidsmarktgericht onderwijs in Europa rekenen op een netwerk van actoren die actief zijn op het gebied van onderwijs en beroepsopleiding, en voorziet het in de deelname van vele sociale en economische actoren. Zij worden onderverdeeld in initieel beroepsonderwijs en permanente beroepsopleiding. Initieel beroepsonderwijs (VET-I) wordt gewoonlijk verstrekt in het hoger middelbaar onderwijs, voornamelijk leerlingen op de arbeidsmarkt terechtkomen. Het vindt plaats in een schoolomgeving (meestal in klaslokalen) of in een werkcontext, zoals opleidingscentra en bedrijven. Permanente beroepsopleiding (VET-P) vindt plaats na het initiële onderwijs of de initiële opleiding, of na de intrede op de arbeidsmarkt. Het is bedoeld om kennis te verfijnen, werknemers te helpen nieuwe vaardigheden te verwerven, zich om te scholen of hun persoonlijke en professionele ontwikkeling voort te zetten.

Deze algemene indeling varieert van land tot land, afhankelijk van de nationale onderwijs- en opleidingsstelsels en economische structuren. De EU-instellingen, de lidstaten, de kandidaat-lidstaten en de landen van de Europese Economische Ruimte, de sociale partners en de aanbieders van arbeidsmarktgericht onderwijs zijn het eens geworden over een reeks doelstellingen voor de periode 2015-2020:

- **alle vormen van leren op het werk te bevorderen**, met bijzondere nadruk op stages, door de sociale partners, ondernemingen, kamers van koophandel en aanbieders van arbeidsmarktgericht onderwijs daarbij te betrekken, en innovatie en ondernemerschap te stimuleren;
- **mechanismen voor kwaliteitscontrole in arbeidsmarktgericht onderwijs verder te ontwikkelen**, zoals vastgelegd in de aanbeveling tot vaststelling van een Europees referentiekader voor kwaliteitscontrole in arbeidsmarktgericht onderwijs (EQAVET), en op leerresultaten gebaseerde informatie- en feedbacklussen in initiële en permanente beroepsopleidingsstelsels te implementeren;
- **de toegang tot arbeidsmarktgericht onderwijs en kwalificatie voor iedereen te verbeteren** door middel van meer flexibele en toegankelijke systemen, met name door geïntegreerde en efficiënte begeleidingsdiensten aan te bieden en door de validatie van niet-conventioneel en informeel leren mogelijk te maken;
- **steutelcompetenties in de curricula van arbeidsmarktgericht onderwijs verder te versterken** en effectievere mogelijkheden te bieden om deze competenties te verwerven of te ontwikkelen door middel van initiële en permanente beroepsopleiding;
- **het invoeren van systematische benaderingen en mogelijkheden** van initiële en permanente professionele ontwikkeling voor **leraren, opleiders en begeleiders in het arbeidsmarktgericht onderwijs**, zowel in school- als werkomgevingen.

De werkzaamheden van de Commissie op het gebied van arbeidsmarktgericht onderwijs worden door twee agentschappen ondersteund:

 CEDEFOP het Europees Centrum voor de ontwikkeling van de beroepsopleiding (Cedefop), dat bijdraagt tot de ontwikkeling van Europees beleid inzake arbeidsmarktgericht onderwijs en de uitvoering daarvan door middel van onderzoek, analyse en informatie over stelsels, beleidsmaatregelen en praktijken inzake arbeidsmarktgericht onderwijs, alsook over de behoeften aan en de vraag naar vaardigheden in de EU;

 ETF de Europese Stichting voor Opleiding (ETF), die in het kader van de externe betrekkingen van de EU bijdraagt tot de ontwikkeling van beroepsvaardigheden en -bekwaamheden.

Kort samengevat bevordert de EU arbeidsmarktgericht onderwijs op verschillende manieren:

het European Credit System for Vocational Education and Training (ECVET) vergemakkelijkt de validering en erkenning van op het werk verworven vaardigheden en in verschillende systemen en landen opgedane kennis;

het European Quality Assurance Reference Framework for Vocational Education and Training (EQAVET) is een instrument dat de EU-landen moet helpen bij de promotie en de monitoring van de voortdurende verbetering van hun arbeidsmarktgericht onderwijs op basis van gezamenlijk overeengekomen referenties;

in de aanbeveling van de Europese Raad betreffende een Europees kader voor doeltreffende en kwaliteitsvolle leerplaatsen worden 14 sleutelcriteria genoemd die de EU-landen en andere betrokken partijen moeten volgen om doeltreffende en kwaliteitsvolle stages te definiëren;

de in 2013 opgerichte European Alliance for Apprenticeships heeft de EU-lidstaten, de landen van de Europese Vrijhandelsassociatie en de kandidaat-lidstaten van de EU, alsook meer dan 230 belanghebbenden bijeengebracht om zich ertoe te verbinden het aanbod, de kwaliteit en het imago van praktijkstages te verbeteren. De mobiliteit van stagiairs werd onlangs toegevoegd aan de doelstellingen van de alliantie;

het European Apprentices Network is opgericht om de stem van jonge stagiairs te laten horen in debatten over arbeidsmarktgericht onderwijs en stages;

de European Vocational Training Week, die in 2016 van start is gegaan, is een campagne in heel Europa om de aantrekkelijkheid en het imago van arbeidsmarktgericht onderwijs te verbeteren;

de ET 2020-werkgroep voor arbeidsmarktgericht onderwijs heeft als doel beleidsmakers en andere belanghebbenden te helpen bij het bepalen van passende beleidsmaatregelen en praktijken. De huidige werkgroep richt zich op innovatie en digitalisering in arbeidsmarktgericht onderwijs op middelbaar en hoger niveau. De door de UNESCO geleide Inter-Agency Group on Technical and Vocational Education and Training (IAG-TVET) zorgt voor de coördinatie van de activiteiten tussen de belangrijkste internationale organisaties, waaronder de Europese Commissie, die zich bezighouden met beleid, programma's en onderzoek op dit gebied.

Bovendien kunnen we er niet omheen de belangrijkste financiële instrumenten ter ondersteuning van het arbeidsmarktgericht onderwijsbeleid te vermelden:

het Erasmus+-programma beschikte over een indicatieve begroting van 14,774 miljard euro, waarvan in de periode 2014-2020 ongeveer 3

miljard euro werd geïnvesteerd in arbeidsmarktgericht onderwijs. Jaarlijks maakten ongeveer 130 000 studenten en 20 000 personeelsleden van instellingen voor arbeidsmarktgericht onderwijs gebruik van de mobiliteitsmogelijkheden die door het Erasmus+-programma werden geboden. Daarnaast werden ongeveer 500 projecten per jaar gefinancierd in het kader van de strategische partnerschappen van Erasmus+. Het programma financiert ook andere activiteiten, zoals allianties voor sectorspecifieke vaardigheden en andere programma's voor netwerking en capaciteitsopbouw;

Het Europees Sociaal Fonds (ESF) is een belangrijke financiële hefboom voor arbeidsmarktgericht onderwijs. Van 2014 tot 2020 konden dankzij een thematische doelstelling aanzienlijke middelen worden toegewezen aan arbeidsmarktgericht onderwijs. Er werd ongeveer 15 miljard euro uitgetrokken voor onder meer de versterking van gelijke toegang tot levenslang leren en de aanmoediging van flexibele trajecten, alsook voor de verbetering van de arbeidsmarktrelevantie van de arbeidsmarktgerichte onderwijsstelsels.

De bijdrage van het ENNE-project

Binnen bovengenoemd kader gaat ENNE, via de **oprichting van nationale netwerken voor arbeidsmarktgericht onderwijs van topkwaliteit in vijf EU-landen**, in 2020 van start en heeft het tot doel:

- 1) **gespecialiseerde instrumenten en steun ter beschikking stellen van haar leden** om de kwaliteit van de verleende diensten te verbeteren;
- 2) **Interactie en samenwerking tussen Europese aanbieders van arbeidsmarktgericht onderwijs bevorderen** en zo de kwaliteit en de aantrekkelijkheid van arbeidsmarktgericht onderwijs vergroten;
- 3) **Aanbieders van arbeidsmarktgericht onderwijs in elk land betrekken**, met bijzondere aandacht voor degenen **die nog niet aan EU-samenwerkingsprojecten hebben deelgenomen**.

De diensten die de nationale netwerken aan hun respectieve leden zullen verlenen, omvatten:

- maandelijks nieuwsbrief;
- infobord waar de leden nieuws en informatie over hun lopende projecten kunnen publiceren, partners kunnen zoeken, enz;
- instrumenten en toepassingen (EUKCEM-platform, opleidingscursussen, enz.);
- verspreiding van projecten/methodologieën die als goede praktijken worden beschouwd;
- aanvullende diensten tussen de leden (bv. opzetten van mobiliteitsprojecten waarbij aanbieders van arbeidsmarktgericht onderwijs kunnen optreden als zendende of ontvangende organisatie);
- organisatie van en deelname aan conferenties over de onderwerpen van het ENNE-project;
- kansen voor job shadowing tussen de organisaties met het oog op de uitwisseling van goede praktijken;
- hulp bij de ontwikkeling van een Europees ontwikkelingsplan.

Na de keuze van de 5 initiële associated partners in elk land die hebben bijgedragen tot de formele oprichting van elk ENNE Nationaal Netwerk, ondersteunden de projectpartners hun respectieve partners bij de organisatie van lokale/nationale focusgroepen gericht op:

- informatie verzamelen over hoe de in het werkplan van het ENNE-project geplande activiteiten voor capaciteitsopbouw en mobiliteit kunnen worden verbeterd;
- de reikwijdte van de nationale ENNE-netwerken uit te breiden door **ten minste vijf andere instellingen voor arbeidsmarktgericht onderwijs te zoeken die bereid zijn zich aan te sluiten**.

Daarom zijn de geassocieerde partners, onder coördinatie van de projectpartners, verantwoordelijk voor de organisatie van focusgroepen met minimaal 6 en maximaal 10 vertegenwoordigers van aanbieders van arbeidsmarktgericht onderwijs die verschillende leerprogramma's aanbieden (bv. catering, gebouwen, mechanica, enz.).

Op basis van de resultaten van het onderzoek dat in Italië, Portugal, Bulgarije, Duitsland en België is uitgevoerd, hebben wij dit vergelijkende analyseverslag opgesteld met een samenvatting van de sterke en zwakke aspecten van arbeidsmarktgericht onderwijs, de waargenomen voordelen van transnationale mobiliteit en de verwachte resultaten van het ENNE-project onder plaatselijke aanbieders van arbeidsmarktgericht onderwijs.

ENNE Focusgroepen

De samenstelling van Focusgroepen op national niveau

23 focusgroepen en rechtstreekse interviews zijn door de projectpartners uitgevoerd, meestal in de periode tussen april en juni 2020, met uitzondering van de Belgische partner die pas na de zomer van start kon gaan door zijn late toetreding tot het consortium.

IT – EGInA	PT – Arts&Skills	BE – Connectief	BG – ECQ	DE – Wisamar
5 Focusgroepen	5 Focusgroepen	5 Focusgroepen	5 Focusgroepen	5 Focusgroepen
15 betrokken instellingen voor arbeidsmarktgericht onderwijs	21 betrokken instellingen voor arbeidsmarktgericht onderwijs	16 betrokken instellingen voor arbeidsmarktgericht onderwijs	29 betrokken instellingen voor arbeidsmarktgericht onderwijs	21 betrokken instellingen voor arbeidsmarktgericht onderwijs
- Alberghiero "Duca Di Buonvicino" - ISIS "Attilio Romanò" - ITIS "Augusto Righi" - ISIS "Sandro Pertini" Afragola - ITG "Della Porta/Portio" - Liceo Scientifico "F. Vercelli" di Asti - IO "Pestalozzi" - Liceo statale "Turrise Colonna" - ISS "Benedetto Radice" - Liceo Statale "Ettore Majorana" - IO "Salvatorelli Moneta" - IIS "Patrizi Baldelli" Cavallotti - IO Giano Bastardo - IPSIA "E.Orfini" - IO "Dante Alighieri"	- Secondary School of Felgueiras - School Group Santos Simões - School Group of Fafe - School Group of Lixa - Vocational and Technological School Profensino - School Group of Santa Maria da Feira - School Group Coelho e Castro - Porto Fashion School - Vocational School Bento Jesus Caraça - Porto - Institute for Qualification, IP-RAM - Secondary School of Amarante - COOPETAPE - Teaching Cooperative - School Group of Castelo de Paiva - Art and Vocational School Árvore - EPROSEC - Vocational School - Vocational School Mariana Seixas - Secondary School of Amarante - Vocational School of Espinho - School Group João da Silva Correia	- Petrus en Paulus Campus West Oostende - GO Next Level X - Broedersschool Sint-Niklaas - GO Technisch Atheneum Brasschaat - College Ten Doorn Eeklo - Hivset Turnhout - PTI Kortrijk - Technische Scholen Mechelen - Scholengroep 23 - Athena campus Heule - LTI Oedelem - Sint Lutgardis Mol - Don Bosco Halle - Don Bosco Sint-Denijs-Westrem - ZAVO Zaventem	- VET School Byala - VET School "Dr Petar Beron" - VET School "Marie Sklodowska Curie", Sliven - VET School Varna - VET School "Hristo Botev", Shumen - VET School "Dechko Psychonov", city of Kazanlak - VET School city of Burgas - VET School "N. Y. Vaptsarov", city of Yambol - VET School Vasil Levski, Montana, Bulgaria - VET School in Home Appliances - National High School in Finance and Business - VET School Galabovo - VET School "Kolio Ficheto", Burgas - VET School "G. S. Rakovski", Stara Zagora - VET School "Eng. Nedyo Ranchev" - VET School "Rayna Knyaginya", Stara Zagora - VET School "Dimitraki Hadzhitoshin", Vratsa - VET School "Vasil Levski", Blagoevgrad - VET School "Ivan Vazov", Slanchev Briag - VET School Yambol - VET School "Vladimir Petkov Minchev", Vladimirovo - VET School "N.Y.Vaptsarov", Haskovo - VET School "Gen. Ivan Bachvarov", Sevlievo	- BSZ Prof. Dr. Zeigner - Landwirtschaftskammer Niedersachsen "Europe for you" c/o Bits & Grips gemeinnützige GmbH - Regionales Berufsbildungszentrum (RBZ) ECKENER-SCHULE Flensburg - Regierung von Schwaben - Berufliche Schule Pinneberg - Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein GmbH - ITKAM - Henriette-Goldschmidt-Schule - IHK Potsdam - HWK Braunschweig-Lüneburg-Stade - Handwerkskammer Schwerin - Handwerkskammer Münster - IHK Nürnberg für Mittelfranken - HWK Pfalz - Handwerkskammer Düsseldorf - Handwerkskammer Flensburg - Handwerkskammer Lübeck - HWK Leipzig - BSZ für Technik und Wirtschaft "Julius Weisbach" Freiberg - Ruth-Pfau-Schule - BSZ Großenhain

	- Vocational School of Paços de Brandão - School Group nº3 of Elvas - Secondary School D. Sancho II		- VET School city of Burgas - VET School "G.S. Rakovski", Yambol - VET School prof. Asen Zlatarov - School of Commerce, Burgas - VET School "Todor Peev", Etropole - Vocational High School of Agriculture	- Karl-Heine-Schule Leipzig - BSZ für Technik Gustav Anton Zeuner - Die Handelsschule (BSZ für Wirtschaft "Franz Ludwig Gehe" Dresden
--	--	--	---	---

Met in totaal 102 extra centra voor arbeidsmarktgericht onderwijs die bij de onderzoeksfase van het project betrokken waren, zijn de ENNE-partners er dan ook in geslaagd het bereik van de ENNE-netwerken aanzienlijk te vergroten en zo belangrijke informatie te verzamelen voor een betere opzet en uitvoering van de activiteiten voor capaciteitsopbouw en internationalisering die in het werkplan van het project zijn opgenomen. (De individuele verslagen zijn als bijlage bij dit document gevoegd).

De sterktes van arbeidsmarktgericht onderwijs

Het arbeidsmarktgericht onderwijs biedt volgens de gemiddelde mening van onze deelnemers aan de focusgroepen in de verschillende partnerlanden **opleidingsmogelijkheden die beter aansluiten bij de behoeften van studenten** en kan hen beter begeleiden naar de toekomstige behoeften van de arbeidsmarkt. Er wordt steeds meer aandacht besteed aan de personalisering van leertrajecten. **Gepersonaliseerd leren heeft tot doel elke leerling de kans te geven zijn of haar potentieel zo goed mogelijk te ontwikkelen** en kan daarom voor elke leerling andere doelen stellen, aangezien het nauw samenhangt met die specifieke en unieke persoon tot wie het gericht is.

Het leermodel voor arbeidsmarktgericht onderwijs is er steeds meer op gericht de opleiding op de werkplek af te wisselen met perioden van externe training en opleiding. Het Duitse duale systeem is zeker een voorbeeld, waarvan de degelijkheid algemeen wordt erkend. Het is een systeem dat jongeren in staat stelt een kwalificatie te verwerven en kennis en vaardigheden te ontwikkelen die nuttig zijn voor hun integratie op de arbeidsmarkt, waardoor de overgang tussen studie en werk wordt verbeterd om de jeugdwerkloosheid terug te dringen en tegelijkertijd de ontwikkeling van nieuwe vaardigheden en een grotere inzetbaarheid te stimuleren.

De band met het bedrijfsleven is de belangrijkste troef van het arbeidsmarktgericht onderwijs. De betrokkenheid van de beroepssector wordt van essentieel belang voor een doelgerichte voorbereiding van jongeren.

De onderwijsmethoden in het arbeidsmarktgericht onderwijs zijn in toenemende mate gericht op het naar voren brengen en/of verbeteren van persoonlijke en sociale competenties, waaronder zogenaamde soft skills, d.w.z. transversale en overdraagbare competenties

door middel van de praktische dimensie van het doen: het vermogen tot interactie en samenwerking met anderen, probleemoplossend vermogen, creativiteit, kritisch denken, zelfbewustzijn, veerkracht en het **vermogen om beschikbare vormen van begeleiding en ondersteuning te herkennen om met de complexiteit en onzekerheid van veranderingen om te gaan**, en zich voor te bereiden op de veranderende aard van moderne economieën en complexe samenlevingen. Met andere woorden, er is een sterke wens om **de centrale plaats van de student in het onderwijs te versterken, de samenwerking met de plaatselijke context te vergroten en doeltreffende opleidingstrajecten uit te stippelen**, die gericht zijn op de **integratie van de grondslagen van het onderwijs met de ontwikkeling van transversale of persoonlijke vaardigheden**, die op school en in de wereld van het werk "soft skills" worden genoemd.

Belangrijkste troeven van elk partnerland

Italië	Portugal	Bulgarije	België	Duitsland
- Betere aansluiting op de arbeidsmarkt - Gemakkelijker een job vinden - Recente toezegging van de Italiaanse regering om het technisch en beroepsonderwijs opnieuw te evalueren - Een deel van het onderwijzend personeel staat open voor en is bereid tot onderwijsvernieuwing - Interactie tussen praktijk en theorie - Ontwikkeling en versterking van transversale competenties	- Leren op de werkplek - Aansluiting op de arbeidsmarkt en de bedrijfswereld - Respect voor individueel leertempo - Relatie tussen school en bedrijf - Flexibiliteit van onderwijs- en leerinhoud - Ontwikkeling en vergroting van specifieke en transversale competenties - Onderwijs tot actief burgerschap - Beperking van voortijdig schoolverlaten	- Ontwikkeling van vaardigheden die vereist zijn voor de arbeidswereld - Ontwikkeling en verbetering van transversale vaardigheden (werken in teamverband) - Combinatie van algemeen onderwijs en beroepsopleiding - Een sleutelrol in de economie van het land - Grotere kans op het vinden van een baan aan het eind van de studie - Interactie tussen scholen en bedrijven in dezelfde stad	- Probleemoplossend denken - Theorie en praktijk gaan hand in hand - Relatie tussen school en bedrijfsleven - Pedagogische aanpak gericht op de tijd en de interesses van de leerlingen (gepersonaliseerd leren) - Praktijkgericht leren - Studenten voorbereid op de arbeidsmarkt	- Uitstekende relatie met bedrijven - Hoge aanwervingspercentages aan het einde van de opleiding - Transnationale erkenning van de doeltreffendheid van het duale systeem - Aanwezigheid van een nationaal netwerk van mobiliteitscoaches

De zwakke punten van arbeidsmarktgericht onderwijs

Met uitzondering van het Duitse systeem is het **negatieve sociale imago van arbeidsmarktgericht onderwijs waarschijnlijk het grootste zwakke punt** dat door de belanghebbenden van alle ENNE-partnerlanden wordt genoemd. Het arbeidsmarktgericht onderwijs is nog steeds verankerd in vooroordelen: "minderwaardige scholen", "sociale parkeergarages", scholen die een groot aantal zogenaamde "problematische" en ongemotiveerde jongeren opvangen. Het is moeilijk op te boksen tegen de vooroordelen van gezinnen die hun kinderen inschrijven in colleges of aso-scholen, in de overtuiging dat een beroepsopleiding hen voorbereidt op een weinig lonende baan, uitsluitend gebaseerd op manuele vaardigheden, met weinig kansen op werk. De arbeidsmarkt wijst echter anders uit: **bedrijven zijn op zoek naar werknemers met een passende opleiding, maar vinden ze niet!** In dit geval worden ook vraagtekens geplaatst bij de begeleiding van jongeren, een systeem dat te laat komt en meestal anachronistisch en nutteloos blijkt te zijn.

Dit gezegd zijnde, zijn er volgens de resultaten die we hebben verkregen met lokale focusgroepen en interviews, nog steeds enkele duidelijke tekortkomingen binnen het schoolsysteem voor arbeidsmarktgericht onderwijs die dit negatieve beeld voeden. Allereerst de verouderde apparatuur waarmee de leerlingen geacht worden te oefenen en een vak te leren. Er is ook een probleem van geldgebrek, dat lijkt te leiden tot een gebrek aan faciliteiten en personeel. De opleidingsprogramma's zijn te stug (ook in Duitsland) en/of verouderd, in die zin dat zij niet beantwoorden aan de behoeften van de bedrijven. Ook wordt kritiek geuit op de negatieve houding van sommige opleiders ten aanzien van andere en innoverende onderwijsmethoden en - in sommige gevallen - ook ten aanzien van hun voorbereiding op het lesgeven in arbeidsmarktgericht onderwijs.

t
n
n
n

beperkte band met de bedrijven, wat gevolgen kan hebben voor het niveau van de opleiding en de kansen op een snellere tewerkstelling.

Belangrijkste werkpunten per partnerland

Italië	Portugal	Bulgarije	België	Duitsland
- Slecht imago van technisch en beroepsonderwijs - Daling van het inschrijvingspercentage - Gebrek aan medewerking van gezinnen - Veel problematische en/of kwetsbare leerlingen - Gebrek aan medewerking van sommige docenten die Europese projecten en mogelijke mobiliteit belemmeren en/of onderschatten - Ondoeltreffende schoolbegeleiding met als gevolg een hoog percentage voortijdige schoolverlaters - Slecht productiesysteem in sommige gebieden, waardoor leerlingen weinig kansen krijgen - Geringe taalvaardigheid van leerkrachten en leerlingen	- Negatief imago met veel vooroordelen "Problematische" en ongemotiveerde studenten - Lage investeringen en slechte uitrusting "Gebiedsverschillen" als gevolg van het aanwezige ondernemersnetwerk en de afstand tot de dichtstbevolkte centra - Stage wordt soms gezien als een manier om aan goedkope arbeidskrachten te komen - Moeilijke toegang tot hoger onderwijs	- Kwalificaties met lage sociale erkenning - Onaantrekkelijk imago van beroepsonderwijs en -opleiding - Onvoldoende betrokkenheid - in sommige gevallen - van bedrijven bij het proces van het plannen en uitvoeren van beroepsopleidingen voor studenten - Onvoldoende ruimte, technologie en docenten - Verouderde leerprogramma's met verouderde leermiddelen - Te late en ontoereikende loopbaanbegeleiding - Geringe taalvaardigheid van onderwijzend personeel - Ongemotiveerde en ondermaats presterende studenten - Aanbod van cursussen dat niet beantwoordt aan de reële behoeften van de plaatselijke productiewereld	- Ongemotiveerde leerlingen die kiezen voor een beroepsopleiding - Taalbarrière: gebrek aan kennis van vreemde talen (ook een belemmering voor deelname aan eventuele internationale uitwisselingen - angst om naar het buitenland te gaan) - Problemen om mentoren en docenten te vinden die studenten naar het buitenland kunnen begeleiden - Verouderde uitrusting - Verouderde onderwijsprogramma's - Negatief sociaal imago van de school voor arbeidsmarktgerichte opleidingen - Gebrek aan middelen - Overbezorgde ouders - Gebrek aan opgeleide opleiders	- Zeer uitgebreid, maar soms te rigide beroepsgericht curriculum - Problemen met talenkennis - Concurrentie tussen openbare en particuliere scholen voor arbeidsmarktgerichte opleidingen - In sommige gevallen geringe motivatie van leerkrachten voor alle extra-curriculaire activiteiten

De voordelen van mobiliteit

"Je koffers pakken en deelnemen aan Erasmus-mobiliteit doet je groeien"... een uitspraak die in alle focusgroepen is gehoord. **Een groei die zowel persoonlijke als professionele kanten heeft en relevant is voor zowel leerlingen als docenten, en - niet onbelangrijk - ook voor bedrijven.** Jongeren leren verantwoordelijkheid dragen, leren andere mensen kennen en ervaren hoe ze met verschillende culturen moeten omgaan. Zij krijgen meestal de gelegenheid om met nieuwe machines en geavanceerde technologie te werken. Alle transversale vaardigheden worden hierdoor verbeterd; vooral taalvaardigheid en sociale vaardigheden worden getraind op een manier die in het klaslokaal niet kan worden gereproduceerd. Het reizen en werken in andere landen bood sommige studenten de gelegenheid om hun eigen levenskeuze te maken. Bij hun terugkeer zijn de studenten meestal meer gemotiveerd en hun academische prestaties verbeteren meestal. Hun cv's verbeteren en de ervaring in het buitenland is een toegevoegde waarde in het aanwervingsproces. Tot slot bieden mobiliteitsprogramma's voor scholen ook studenten die zich een dergelijke ervaring anders niet hadden kunnen veroorloven, de kans om te reizen.

Zoals in het begin gezegd, hebben ook docenten veel baat bij transnationale mobiliteit, omdat zij de kans krijgen nieuwe onderwijsmethoden te leren en deze over te dragen op hun collega's of in het kader van de samenwerking met plaatselijke bedrijven.

De belangrijkste obstakels die de deelname aan een mobiliteitsactie beïnvloeden, zijn: gebrek aan kennis van de voertaal, de aanvankelijke "angst" van de studenten om een vreemd land te ervaren, de weerstand van hun familie, de moeilijkheid om begeleidende leerkrachten of mentoren te vinden die bereid zijn te reizen. Veel bezorgdheden houden verband met de COVID-19 gezondheidscrisis die, hoewel we hopen dat ze snel voorbij is, heeft bijgedragen tot het vinden van alternatieve manieren om transnationale mobiliteit uit te voeren, meestal door gebruik te maken van de combinatie van werk op afstand en innovatieve immersieve technologieën (bv. virtuele mobiliteit).

Meest relevante voordelen van mobiliteit in elk partnerland

Italy	Portugal	Bulgaria	Belgium	Germany
• Verhoogde prestaties van studenten die terugkeren van mobiliteit • Grotere motivatie • Versterking van transversale competenties • Het bevordert de autonomie van studenten • Het maakt de verkenning van loopbaanopties mogelijk • Voordeel voor de lokale gemeenschap • Mogelijkheid om levenskeuzes te maken door te besluiten naar het buitenland te verhuizen • Mogelijkheid om te reizen ongeacht de financiële situatie	• Persoonlijke en professionele groei voor studenten • Taalvaardigheden • Professionele groei voor leerkrachten • Vergelijking met andere onderwijsmethodes • Mogelijkheid om nieuwe apparatuur te leren kennen	• Culturele uitwisseling • Ontwikkeling van ondernemersvaardigheid • Verbetering van taal- en communicatievaardigheden • Kansen op werk • Het imago van arbeidsmarkterichte opleidingen wordt verbeterd	• Studenten nemen verantwoordelijkheid • Het verbetert hun CV • Het stelt docenten in staat om onderwijsmethoden te vergelijken en professioneel te groeien • Een opstap voor studenten naar de professionele wereld • De mogelijkheid om andere steden en nieuwe dingen te leren kennen • Verbetering van taal, communicatie en interactie • Mogelijkheid voor iedereen om te reizen • Gelegenheid om geavanceerde technologische machines te zien en te leren kennen • Uitwisseling van goede praktijken • Ideeën voor innoverende onderwijsmethoden	• Groei voor studenten • Voordeel voor scholen en bedrijven • Verwerving van taalvaardigheden • Ontwikkeling van interpersoonlijke en interculturele vaardigheden • Mogelijkheid om levenskeuzes te maken door te besluiten naar het buitenland te verhuizen

De verwachtingen en vragen voor ENNE

Gezien de hierboven beschreven elementen en de behoeften van alle bij arbeidsmarktgericht onderwijs betrokken actoren, hebben we onze belanghebbenden gevraagd *wat zij verwachten van een actieve deelname aan de door ENNE en haar partners voorgestelde capaciteitsopbouw- en netwerkactiviteiten.*

De verzamelde antwoorden variëren **van bewustmaking en opleiding tot projectontwerp en -beheer**. Wat bewustmaking betreft, is er een hele reeks suggesties die nuttig zijn om het arbeidsmarktgericht onderwijs bekend te maken en te promoten. Om het imago van arbeidsmarktgericht onderwijs te verbeteren, wordt met name voorgesteld evenementen te organiseren die openstaan voor de lokale gemeenschap en waar opleidingsinstellingen kunnen communiceren over wat ze doen en hoe ze dat doen, met de nadruk op het standpunt van de studenten.

Men is het erover eens dat opleiding en discussiemogelijkheden moeten worden aangeboden over alle projectfasen en -acties, vanaf het idee tot de uitvoering. Zo werd de aandacht gevestigd op de volgende kwesties: effectieve fondsenwerving, projectbeheer en het besluitvormingsproces (rollen, verantwoordelijkheden, leiderschap in projectbeheer), partnerschapsopbouw en strategische planning voor de betrokkenheid van plaatselijke betrokkenen, organisatie van kwaliteitsvolle mobiliteit, relatie met gastbedrijven, enz.

De meest genoemde punten met betrekking tot de uitvoering van het project waren veiligheid en kwaliteit, naast de waarborging van de validatie en certificatie van leerresultaten, waaronder: strategie om de kwaliteit van de te leveren prestaties en de productieprocessen te waarborgen en te controleren, methoden voor het uitvoeren van toezicht- en controleactiviteiten, criteria voor het beheer van risico's en kritieke punten.

Andere specifieke opleidingsverzoeken over taal-, interculturele en vaardigheden als mentor werden ook naar voren gebracht door deelnemers aan focusgroepen, die over het algemeen hun sterke motivatie te kennen gaven om de deuren van hun centra te openen, op nationaal en internationaal niveau samen te werken en goede en langdurige partnerschappen op te bouwen.

